

MAGYAR KURIER

Indült Bétsből, Kedden, Május 3-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Frantzia Birodalom.

Az a' beszéd, mellyet a' *Beneventi* Hertzeg a' Senátus nevében, Aprilis 19-dikén ő Austriai Cs. K. Felségéhez intézett, e' volt: —

„*Sire!* a' Senátus különös tisztelettel tartozik adózni Cs. K. Felségednek. —

„A' Felséged' ezélsása a' vala, hogy egy nagy lelkű elajánlás (vagy áldozattétel) által Frantzia ország és Austria között tartós egyességet állítson - fel, a' melly ezen két országokat a' közös haszon által összesatolja, és Európában a' békességnek helyreállítását elősegélje. —

„De haszontalanul próbált - el a' Felséges és Felségedhez méltó Császár - leány, a' Felséged lelke által elevenítettén, mindent, a' mit a' böltsesség véghez vihet, mindent, a' mi által a' nyájas szelidség megnyerhet, 's a' maga részére ragadhat. A' Felséged 's az ő Felsége reménysége, és a' mi reménségünk, megsalattattak. —

„Felséged már ekkor tsak Királyi Felséges kötelességeit tekintette, 's azt vette gondolóra, hogy Felségednek, mindeneknek előtte Monarchának kell lenni. Felséged megtartotta Európát, midőn azt, a' ki a' maga vak akaratossága által Európának és magának veszedelmet keresett, önön sorsára bízta. —

„*Sire!* a' Senátus köszöni Felségednek azt a' kettős jótételt, mellyet Felséged hozzánk, mint atya és mint Fejedelem, bizonyított. —

„*Sire!* Felséged Európát, tizenöt esztendőig tartott széllyelszaggattatás után, a' maga régi fundamentomain ismét megerössítettve lenni, 's minden népeket, és az elsőbb Királyi Familiákat, bizonyos tekintetben tsak egy Familiát formálni, szemléli. Éljen Felséged ezen szép dolgoknak szemlélésekkel, 's azok az áldozatok, mellyeket a' Felséged nagy lelkúsége tett, megjutalmaztatnak.“

Ő Austriai Cs. K. Felsége e'képpen felelt: —

„*Senátorok!* Én azon érzékenységeket, mellyeket az urak kifejezének, megindulással fogadom. Frantzia országnak tsendessége és szerentséje összeköttetve vannak az én népeimnek boldogságokkal és nyúgodalmakkal. Mint szomszédja ezen országnak, én az ő sorsát soha nem tekintetem úgy, mint réám nézve idegent. Austriára és Frantzia országra nézve azok voltak a' legszerentsésesebb idők, mellyekben az ő Monarcháikat barátságos kötelektsatolták össze. —

„Én húsz esztendőig tusakodtam azon principiumok ellen, mellyek a' világot pusztították. Mint Fejedelem 's mint atya, mértékfelett való áldozatot tettem leányomnak férjhez adása által azon kívánságért, hogy Európa szerentsétlenségének véget vethessek. —

„A' békesség, melly még ezelőtt tsak kevéssel is lehetetlen vala, a' Frantzia országban ismét helyre állított rendes és atyai Országlásnak okalma alatt, könnyű

és állandó leszen. Gyűljenek össze, kívánom, minden részen lévők a' magok Királyok mellé! Elevenítse azon egy lelek az egész nemzetet! Bizonyos vagyok én ekkor, hogy iparkodásaimat az én hatalmas és hűséges Szövetségeseimnek iparkodásokkal együtt, azzal az első szerentsés követkekezéssel fogom megkoronáztatni szemlélni, mellyel kevély leszek: Frantzia ország erős, tsendes, és szerentsés leszen.“

A' Nemzeti seregek első Legiója ilyen proklamátziót intézett a' Párisiakhoz: —

„Párisi lakosok! Néhány esztendőktől fogva nagy számú emlékezet alkotványok állítottak-fel a' fő városban. Itt tzipra oszlopokkal ékeskedő folyosókat, amott véghetetlen nagyságú épületeket, ismét tovább egy nagy emlékeztető oszlopot szemlélünk a' levegőégbe felemelkedni, 's a' véres győzedelmeket dicsőség' kapui által nevezetesíttetni. De mind ezek között híjába keressük még is azt az égyetlenégyet, melly minket szerentsés történetekre emlékeztetne. —

„Az alatt, míg az építés' mestersége kintses házainkat kiüresítette, ezekben a' gyűlölséges verekedésekben hullottak-el gyermekeink, atyánkfiái, és barátaink; míg ezek a' Királyi épületek az ég felé felemelkedtek, keserves manedékhelyeikben sóhajtoztak a' Frantziák, és sok ezer derék embereink a' kemény tél hidegei ellen híjába keresvén oltalmat, legrettentesebb kínok között veszték-el. Nyugtassuk-meg szemeinket egy emlékezet oszlopon, a' melly kedves a' mi emlékezetünknek! Juttassa eszünkbe nekünk ez azt az időt, melyben a' leg jobb Fejedelem a' szerentsét és boldogságot vissza hozta hazánkba! ékesítse ezt azon Királynak oszlopképe, kinek már tsak a' nevének említése is szívdobogást okoz beunünk! Már kinnveztük ezen szótkban IV-dik *Henriket*. Te vagy ez IV-dik *Henrich*! A' te tekinteted' kedves vonásai ígézzék szemeinket. Juttassa eszünkbe a' te képed mind azo-

kat a' boldogságokat, mellyeket te adtál volt nekünk, 's felejttesse-el a' régibb időkre való visszaemlekezés a' mi leg újabb szerentsétlenségeinket! —

„Párisi lakosok! ti minnyájan elragadó buzgósággal helybehagyjátok a' legkedvesebb Monarcha' állóképének helyreállítatását. Kétségkivül többen vagynak köztetek, kiknek ez már eszékbe jutott: de mindazáltal engedtessek a' Nemzeti seregek' első legiójának az azon való öröm, hogy ő az első, a' ki a' ti szíveteknek ezen kívánságát legelőszször közönségesen kimondotta. Egy jó Király' maradéka éppen mustráját tartá ezen Légiónak; megillettek bennünket a' jóságnak azon vonásai, 's azon kedves magakalmaztatás, mellyek illy igen eszékbe juttattyák a' leg jobb Fejedelmet, 's azonual meghatározá a' mi Légiónak, hogy ezt a' Frantziáknak ily kedves állóképet a' maga régi helyére ismét viszatétettessük. Mi e' végre gyűjteményt nyitottunk-ki, melynek a' mi Légiónkban már mindenek aláírták neveiket. —

„Párisi lakosok! néktek nem kell egyéb, tsak hogy a' helyet megmondjuk, a' hova adományaitokat letehetitek! Ismét vissza kapjuk tehát a' IV-dik *Henrich* állóképét! Ismét meg fogjuk őtet látni! Ő e'képpen fog hozzáuk szóllani: Frantziák! ti nem lesztok több könyhullatásoknak okozói; vissza jöttek közitekbe ennek a' nagy Királynak maradékai; meggyógyították sebeiteket; ők vissza jöttek, és vissza jött vellek együtt a' ti szép hazátokba a' boldogság is.“

A' *Napoleon* familiájának külömbkülömb tagjairól azt olvassuk, hogy az ő anyja *Létitzia*, és Kardinális *Fesch* Rómában akarnak megtelepedni; *Lucian* engedelmet kapott, hogy Angliából Róma mellett levő jóságába vissza jöhessen; *Lajos*, Gróf *Saint Leu* nevezet alatt vissza érkezett Helvétziába, a' hol ez előtt is tartóz-

ködött volt egy darabig, s *Lausanne* mellett lévő *Rosiere* nevű szép falusi lakhelyet fogadta - ki hosszú időre; *József* és *Jeromos* Spanyol és Westpháliai Ex - Királyok *Amerikában* akarnak lakni. —

Napoleon egy *Chémicust*, *Botanicust* és *Astronomust* keres, a' kik velle *Elba* szigetére lakni elmennyenek. Még nem tudjuk, kik legyenek azok a' tudósok, a' velle való elmenetelre határozzák. — *Napoleon* még most is szorgalmasan elolvassa az újságokat minden reggel, megmondja azokról való külömbkülömb jegyzéseit, 's az Országglószék' rendelkezései között némelyeket ditsér, némelyeket gyaláz. Mikor valamire olyanra talál, a' mi neki tellyességgel nem tettik, ilyenkor nagyon mérgelődik. Azt mondja, hogy *Elba* szigetén sokat fog dolgozni — le írja a' maga élete' históriáját — 's felfog sok olyan dolgokat fedezni, mellyekről senki semmit nem tud — 's úgy lefogja a' maga századja (*seculuma*) béli embereket festeni, mint valójában vannak.

Elba szigete, mellyet régen *Ilvának* 's *Aethaliának* is nevezték, a' Közép (*Mediterraneum* - tengernek abban a' részében van, a' melly a' *Toskánai* partokat tsapkodja. Het □ mértföld nagyságú. Két erősségek találhatnának rajta, *Porto-Ferrajo* és *Porto-Longone*; mindeniknek van kikötőhelye is; a' *Hetruriai Királyság*nak felállítatása előtt a' *Toskanához*, ez *Nápolyhoz* tartozott; a' több apró helységekből álló részét a' *Piambinói Hertzeg* bírta. A' *Hetruriai Királyság*nak hirtelen való eltűnése után *Elba* szigetét is *Frantzia Ország*hoz tsatolta *Napoleon*. Különös *Departamentom*ot kitsinysége miatt nem formáltak belőlle, hanem az úgy nevezett *Mediterraneum* nevű *Departamentom*hoz tsatolták. Volt a' szigetnek egy *Al-Préfektusa*, a' ki *Porto Ferrajóban* lakott. — *Elbához* tartoznak a' mellette lévő *Cadrajó*, *Pianosa*, *Palmajola*, és *Monte Christo* nevű apró szigetek is, de a' mellyeknek

nintsenek lakosi. *Elba* szigete *Korsikától* napkeletre 15, *Florentziától* dél és napnyúgot között 28, *Rómától* észak és napnyúgot között 45 órányira esik. Lakosainak számát némelyek 12, mások 13, mások 15 ezerre teszik. A' partjai körül sok halat fognak; a' levegőege egészséges; a' meleg a' sok hegyek miatt mértékletes; gabona, olaj, bor, 's egyéb e'félék dolgában bővölködik. A' szigeten lévő sok hegyek külömbkülömb bányákkal bővölködnek, mellyek között a' vashányák a' híresebbek, minthogy igen jó vas kerül belőlök.

Toulouse városából ezeket írják: — *Marschal Suchet*, *Soult*, és *Augereau*, *Lord Wellingtonnal* együtt lévén, a' köztök való egyezés szerént elútaztak *Bordeaux* városába az *Angoulemi Hertzeghez*, hogy a' *Bourboni Házhoz* való hódolásokat neki bejelentsék; *April. 18-dikán* érkeztek meg oda. Azt mondják, hogy igen örvendenek ezen *Marschal Hertzegek* a' *Frantzia országi változásokon*, 's mihelyest a' dolgokat megértették, azonnal kinyilatkoztatták az ezen változásokat illető *Dekreto-mokra* vagy *aktákra* való reáállásokat. — Ezek az *Akták* *Április 12-dikén* érkeztek meg *Toulousébe* *M. Soult*hoz, a' ki nagyon káromlotta azt a' gonoszt, a' ki miatt ő ezeket hamarább kezihez nem kaphatta. Tsak 48 órával érkeztek volna elébb, sok ezer emberek nem ontották volna ki véreket haszontalanúl.

Április' 18-dikán *Párisban* a' régi testőrzők között mind azok öszszegyülekeztek, a' kik a' szerentsétlen *XVI-dik Lajos Királyhoz* mutatott hűségek által magokat megkülömböztették volt, 's *Monsieur* eleibe *audientziára* botsáttattak, a' ki őket érdemekhez illő betsülettel fogadván, ezt mondotta nekik: *Uraim! nekünk nem leszen többé szükségünk az urak kardjára; tartsák-meg nekünk az urak a' szíveket; a' Király meg fogja jutalmaztatni az urak szolgálatját.*"

A^o Frantzia levelek nem tudják elég eleven színekkel lefesteni azt az örvendező elragadtatást, mellyet sokak a' Monsieur' Párisba való bėjövetelének szemlélésekor mutattak: — „Ezen felséges bėjövetel' alkalmatosságával (igyszóllanak ezen írók) gyönyörködve szemléltük azon Frantzia hěrósfiakat 's hěrósokat, kikkel kevélyek vagyunk, egymás mellett lovagolni; egy Marschal *Neyt*, egy *Marmontot*, egy *Kellermant*, a' *La-Tremouillesekkel*, 's *Montmorencykkel*, ugyan azon erzékenység által lelkesítetteti és elevenítetteti “

„Monsieur! (e'képpen szóllott M. Ney az ő Marschal pajtásainak képekben, a' Királyi Printzhez) mi buzgósággal szolgálunk eddig annak az Országlószéknek, a' ki nekünk Frantzia országnak nevében parantsolt. Meglátják K. Hertzegséged és a' Király ő Felsege, minémű hűséggel 's kész hajlandósággal fogunk mi törvényes Királyunknak szolgálni!“ — Monsieur e'képpen felelt: „Az urak ditsősségessé tették a' Frantzia fegyvert, 's messze földdekig kiterjesztették a' Frantzia' név' ditsősségét. Ezen tekintetben just tart a' Király az uraknak vitézségekhez és nagy tetteikhez. Semmi nem volt az ő szívében soha idegen, a' mit az urak Frantzia országért tselekedtek “

A' Párisi legújabb levelek is emlegetik az öszszeszőtkezett Fejedelmek seregeik között, 's meg az ezek és a' Frantzia nemzeti Légiónk és lakosok között uralkodó nagy egyeséget. Hogy ez a' szép tsendeség és egyesség annál is erősebb ábrallittassék, ismét keményen megújította a' Párisi Kormányozó Orosz Generális Gróf *Sacken* April. 9-dikén azt a' parantsolatot, hogy senkit a' maga politikai vélekedéséért, és akárminémű külső ezimert hordozzon, senki megbántani és semmi némű méltatlansággal illetni, ne mérészeljen. —

Az Orosz Császár Aprilis 16-dikán, Gen. *Czernitschewtől* és Lord *Asteltől* kísértetvén a' Marschal *Ney* látogatására ment,

és néhány fő aszszonyságoknak társaságokban nálla fölöstökömözött; azután *Malmaisonba* vette útját. —

Párisbol (így fejezik - ki magokat a' Párisi közönséges levelek) minden felé Királyi követeket küldött széllyel az Országlószék a' külömbkülömb Departmentok' előljáróikhoz, hogy ezeket és a' lakosokat az új Országlószéknek elfogadására réa vegyék. Mindenütt nagy készséget találnak ezen követek. *Rouenbe* is érkeztek ilyen követek a' 15-dik katonasoztály' Komendánsához Marschal *Jourdánhoz*, a' ki azonnal elfogadta valamint a' maga úgy egész Osztálya nevében az Országlószék és Senátus' Végzéseit.

Gen. *Maison* ilyen parantsolatot intézett *Lillében* az alatta lévő katonasághoz: — „Katonák! titeket tsábitanak, 's azáltal szökésre ingerelnek; tsak gazemberek távoznak - el hellyeikről 's hagyják - el betsületes vezérjeiket, a' kik őket mindenkor a' tisztesség útján hordozták. Higgyetek annak az embernek, a' ki a' ti ditsősségeket szereti: a' gyalazattal mentek szemtűlszembe, ha kötelességeknek tételére vissza nem tértek. Tudjátok - meg, 's tartsátok ahoz magatokat, hogy mi minnyáján, valahány tiszték itt vagyunk, készebbek leszünk megöletni magunkat, hogy sem ezen dolgokat gyáva módon és türelemmel nézzük. Lillei lakosok! kiket, átallyában szólván, ez ideig olly jó lélek elevenített, én tudom, hogy némelyek közzületek most elősegítették a' katonaszökést, sőt hogy némelyek a' derék katonákat, kik eddig hazájok' ditsőssége voltak, magok buzdították az elszökésre. De irtózzanak, a' kik magokat ily méltatlanul viselték, tselekedeteiknek következéseiktől, 's kivált attól, hogy felfedezem hitszegő mesterkedéseiket; minden lakost agyon lövetek, a' ki felől tudva van az, hogy a' szökést segítették. Az Országlószék és a' Király, kinek egész Frantzia ország által adta magát, bizonyval minden

eszközöket helybe fognak hagyni, mellyek arra alkalmasok, hogy a' katonaságot a' haza' zászlói alatt megtartsák." — Ezt a' parantsolatot még a' Provisoriai Országlószék alatt adta-ki *G. Maison*. Aprilis 11-dikén ismét adott-ki égyet, melyben arról panaszkodik, hogy 14-dikben a' rosz indúlatú emberek azt a' szempillantatot, melyben a' nép felhevesülve volt, haszonra fordították, az őrző sereget a' maga kötelességéről való elfelejtkezésre 's engedetlenségre ingerlették, mely után a' katonaságnak nagy része, ilyen kiáltozással: *Éljen a' Császár! a' Lillei kapukon kiment.* Ezeknek elébeszélése után azt mondja *Maison*, hogy ezeknek az embereknek, mint gyáva gonosztévőknek utánok kell menni, őket kötelességeknek telyesítésére vissza kell hozni, 's annak, hogy több e'félek történhessenek, eleit kell venni.

A' *Landaui* erősség még eddig nem akarja megesmérni a' Frantzia Országlószékre nézve történet változásokat, a' Komendáns Gen. *Verieres* vissza küld minden követeket, mellyek hozzá küldettettek, 's utóbszor kinyilatkoztatta, hogy bésem botsát többet a' várba égyet is. Számos Orosz és Bádeni seregek indultak útnak az ostromló seregnek meg erősítésére. A' *Straszburgi* nemzeti seregek' Komendánsa Gen. *Schramm* azonközben, kinek a' Landaui vidékeken jószágai vannak, bekülbetett Landauba, hogy az őrző sereget mindenekről tudósítsa.

Örök emlékezetet érdemel a' Párisi újságokban a' következő történetnek leírása: A' *Champagnei Royálistáknak* egy Követsége *Troyesben*, mikor az Austriai Császár még ott volt hadi szálláson, ő Felségénél audientzián lévén, bizontalankodni láttzott, hogy ő Felségéhez intézett beszédjében merjen-é valamit szóllani a' *Bourbonokról*, tartván, ne hogy valami e' fele nyilatkoztatás által meg találja sérteni az ő Cs. K. Felsége atyai érzékenységét: —

Tudják-é azt az Urak, így szóllott ő Felsége, hogy nékem huszonnégy millió gyermekeim vagynak, kiknek boldogságokért én feláldozni tartozom a' tulajdon magamat illető érzékenységeket?" — A' historia örök emlékezetben fogja tartani ezen szókat.

A' *Svétziai* seregekről, mellyek *Antwerpia* felé bényomultak vala, azt olvasuk, hogy öszszegyülekezvén, hazájok felé útnak fognak indulni, 's azt egyenesen *Lübeck* felé fogják venni. — (Már régebben is olvastuk a' közönséges levelekben, hogy ezen seregek gyaníthatóképpen siettetni fogják útjokat Svétzia felé, minhogy *Norvégia* telyességgel nem akarja magát a' Svétzia, Dánia, és Anglia között való égyezés szerént Svétziával öszszetsatolni, hanem független országgá akar lenni, mint régen volt. — (Lásd ezen tárgyról a' toldalékban (*) a' mostanság kijött Aktákat).

Nagy Britannia.

London városa három estvéken volt, úgymint April. 12, 13, és 14-dik napjain megvilágosítatva, a' Frantzia országi történetekre nézve. A' nép' öröme határ nélkül való volt. A' Ministerekkel ellenkező részen lévő íróknak, a' kik eddig az Országlószék' lépéseit ótsárlották, már most nagy részin bédugódot a' szájok: a' Ministerekkel tartók ellenben örvendenek, hogy ily ditsősségesen győzedelmeskedhettek.

Azt a' Deputatziót, melly a' Constitu-tziót viszi megerősítettetés végett *XVIII-dik Lajoshoz*, 's a' melly őtet közönséges módon meg fogja hívni arra, hegy Párisba mennyen, várták Londonba. A' Deputátusok között Marschal *Marmont* és Senátor *Barthelemy* névszerént említettnek.

Azon tárgyakról, mellyeket feljebb a' Frantzia levelekből a' *Bonaparte* familiáról írtunk, ezeket olvassuk az Anglus levelekben: — „*Lucian Bonaparte* megnyerte, hogy a' maga *Róma* mellett lévő

Rafinellai jószágába, a' hol ennekelőtte lakott vala, vissza mehessen, de tsakugyan nem fogja addig Angliát ide hagyni, míg elkezdett munkáját, melly egy időtől fogva már nyomtató sajtó alatt is van, egészen ki nem nyomtattatja. Ez a' munka úgy nevezett *Hérósi Költemény*; a' czíme *Nagy Károly*.

Azt is Anglus levelek írják, de ily megjegyzéssel, hogy Frantzia levelekből vették: Hogy *Napoleon* oly kívánságot nyilatkoztatott volna - ki, hogy a' maga lakását *Elba* helyett *Angliával* tserélni fel, mivelhogy még tsak e' volna az az ország, a' hol nagy és nemes principiumokat lehetne találni."

Újabb tudósítások Frantzia országból: — *Fontainebleau*, Aprilis 21-dikén. *Napoleon* tegnap délelőtt 11 órakor elindúla innét 14 szekerekkel, mellyeknek eleikbe minden postán 60 lovakat fognak. Mint kísérő biztosok mentek el velle, Gróf *Schuwaloff*, F. M. L. Báró *Koller*, Májor Gróf *Clam*, Obersterer Gróf *Truchsesz*, 's Oberster *Campbel*. Ezeken kívül velle mentek négy házi tisztjei, 's a' kenyérsütője. A' katonák közzül igen kevesen vettek réa magokat, hogy úti társai legyenek, 's mint mondják ezek is el akarnak tölle maradni ott, a' hol hajóra ül. —

Utóbbi szavai közzül, mellyeket a' még körülötte lévő Stábális tisztkekhez 's egyebekhez intézett, ezeket jegyzettek meg: — „Isten hozzátok! 20 esztendőktől fogva vagyunk együtt; én megelégedett vagyok velletek. Mindenütt a' ditsósság' útján járnai találtalak benneteket. Minden Európai Hatalmasságok fegyvert fogtak ellenem; néhány Generálisaim kötelelességek

árulóivá lettek; a' lett Frantzia ország is (azért - é, hogy elhagyván az usorpátort, régi törvényes urához állott?). Velletek és azon derék katonákkal, kik hozzám hűségesek maradtak, három esztendőktől fogva tudtam Frantzia országot a' hazafiak között való hadakozástól megoltalmazni. Legyetek hűségesek azon Királyhoz, a' kit Frantzia ország magának választott; engedelmesskedjetez vezérlőiteknek, 's ne hagyjátok el betses és igen sokáig szerentsetlen hazátokat. Az én állapotomon ne bánkódjatok; én szerensés fogok lenni, ha tudhatom, hogy ti azok vagytok. Én meghalhattam volna; nékem e' lett volna legkönnyebb: de tovább is akarok vándorolni a' ditsósság' útján; le akarom írni, a' mit együtt tselekedtünk. Minnyájotokat meg nem ölelhetem: tehát a' ti Generálisotokat ölelem-meg. Jójjön Generális Ur! (Ekkor megölelte a' Generálist).

Azután e'képpen szólott: Hozzák ide az én *Sasomat*, hadd tsokoljam-meg azt is (oda adatván néki a' sast, azt megsokolta, és így szólott): Ah kedves Sasom, mint fognak a' jövődő világban ekhözni azok a' tsokok; mellyeket én néked adtam! Éljetek boldogúl gyermekeim, éljetek szerentsésen; áljatok kerékbe még egyszer körülöttem" — ekkor még egyszer össze sereglettek körülötte, a' Biztosoknak jelenlétekben, az ő Stabálisai. — Mind ezek után beült úti szekérébe, 's néhány könytseppet estek - ki szemeiből. Mikor éppen útnak indult, *Constant* nevű első komornyikját szállította, kinek egy nappal azelőtt ajándékozott volt 50,000 Frankot: de már sohol sem volt *Constant*, kétségkívül elbújt, hogy el ne kelljen menni.

Aprilis 30-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 217 1/3 forintot V ül. tótzedulában. — Egy Császár aranyért 9 f. tot és 58 2/3 krt.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 31.

A' Magyar Kurir 35-ik darabjához.

(*) Itt vannak röviden öszszeszemelve a' Norvegiát illető Akták: —

Minekutenna *Dánus* Királyi Princz *Christiánnak* a' *Norvégiái* Fő Kormányozónak, a' múlt Jan. 18-dikán a' Dánia és Svétzia között való kötésnek híret megvittek volna, a' melly szerent a' Dánus Király Norvegiát Svétziának ígerte vala, a' Princz azonnal kiment *Christiania* mellé a' Camerarius *Carsten Anker* jószágába, a' hova Januárius 28-dikára Norvégiának Nagygiai öszsze gyűjtetve valának. Itt eleikbe terjesztette ezeknek a' Princz az említett kötet, azt kérdvén tőlök, hogy valyon a' Norvégiái nép kész lenne - é a' maga régi függetlenségét Svétziának mostani kívánsága ellen védelmezni. A' gyűlés nem tsak hogy igennel felelt, hanem a' Princzet azonnal ki is nevezte Norvégiái Régensnek. Innen a' határoknak és hegyes vidékeknek bejárásokra indult a' Princz, 's *Thronthiembze* Norvégiának régi fő városába is elment, a' hova sereggel gyűlt hozzá a' hegyekről és völgyekről a' nép feleségestül gyermekestül, így kiáltván hozzá: Mi készek vagyunk a' Norvégia régi szabadságáért vagy győzedelmeskedni vagy meghalni; Te nem fogsz minket elhagyni (a' magok régi módjok szerent *Te*-vel nevezik a' Norvégiáiak az ő Régensüket). — Innét *Guldantsthal* felé arra a' helyre vette útját a' Princz, a' hol valaha úgy megverték ezen északi lakosok a' *Sinclair* vezérlése alatt lévő ellenséges sereget, hogy tsak hír mondani sem maradt-meg egy ember belőlle — 's az itt lévő márványkő oszlop mellett, melly annak a' győzedelmnek emlékezetére áll-fenn, szekereből kiszállván, az azon lévő írást: *Jaj annak az északi embernek, ki-*

nak ereiben ezen oszlopnak megtekintésére a' vér fel nem hevül! — fenn szóval elolvastván, így kiáltott a' parasztokhoz: *Készek vagytok - é, mint a' ti régi őseitek, véreteteket és életeteket a' haza' szent ügyiért adni?* — melyre a' nép *hurrával, éljen* kiáltással felelvén, a' Princz vissza tért *Drontheimba*, 's oda pompás bemenetelt tartván a' 80 esztendő *Krogh* nevű Generálishez szállott-meg. Itt az előkelőbb lakosokat fényes vendégségre magához hívatta, mellyen ugyan az öreg *Krogh* jelen nem lehetett, hanem a' vége felé ő is bévitette oda magát, és így köszönte - el a' poharat örvendező kiáltozások között: *éljen Christián Princz Régens!* — Innét vissza ment a' Princz *Christiániába*, a' hova nem soká megérkeztek hozzá Gróf *Rosen*, *Essen*, és *Palmstierna* mint Svétziai Királyi Követek, a' kik forma szerent megvitték hozzá a' Dánia és Svétzia között való kötet; kiknek ő vendégséget adott, de az nap semmit nem szóllott nékik a' dologról, mint a' mi a' vendégségnek napján nem lett volna illendő. A' következő napon zúgni kezdettek minden harangok, az ágyúk durrogtak, a' katonák pompára kiállottak, a' Princz a' nagy templomba ment — a' hova a' Svétziai Követek is elmenvén, akkor vették észre, hogy miben légyen a' dolog, mikor a' Princz letérdepelvén, a' hitet, mint *Norvégiái Régens* letette. Templom után kérdezte a' Princz a' Követektől, hogy voltak - é a' templomba, a' kik igennel felelvén, azt mondotta nékik, *hogy e' szerent hit tudtokra van a' felelet.* A' Követek ezzel vissza tértek Svétziába, a' Princz pedig hozzá fogott Norvégiának organizálásához,

proklamátziókat intézett a' néphez, katonaságához, és egész Európához; 17 Status-tanátsosokat nevezett-ki, kik között *Anker* két atyafiakat, *Svertrupp* és *Trosche* nevű Professorokat, 's több másokat. Azután a' határszélekre vette útját a' Princz, a' hol mint erőssítik 32 ezer fegyveresek gyűltek össze; 's a' nép vetélkedve tette-le a' hűség' hitét. Angliából 70 hajó gabonát küldöttek valami magános kereskedők az éhséget szenvedő Norvégiai lakosoknak, 's egy munizióval és fegyverrel terhelt hajós szállítvány is, a' melly Svétziának számára volt rakodva, történetből Norvégiába a' *Bergeri* kikötőhelyhe evezett-bé. Némelyek azt erőssítik, hogy ez a' Princz *Christián*, az egyik Anglus kisaszszonyt, mások pedig, hogy az Augustenburg (a' véletlenül meghalt Svétziai Koronaörökös) leányát akarja feleségül venni, de a' ki még csak 6 esztendő.

Az a' proklamátzió, mellyet Princz *Christián* a' Norvégiai lakosokhoz botsáttott, e' volt: —,

„Én *Christian Frederik*, Norvégia Regense, Dániai Princz, Schleswigi, Holsztiai, Stormarni, Dithmarschi, és Oldenburgi Hertzeg, hírül adom, hogy a' Norvégiai nép a' nagy hatalmú és nagyságos VI-dik *Frederik* Fejedelemhez, Dániának, Wendusoknak, és Gothusoknak Királyához, Schleswégi, Holsteini, Stormarni, Dithmarschi, és Oldenburgi Hertzeghez való hite alól feloldoztatván, 's illy módon egy szabad és független népnek tökéletes jussát vissza nyervén, a' maga az eránt való akarátját, hogy a' maga Országlása' módját önnön maga meghatározni kívánja, nyilvánással és közönséges megegyezéssel kinyilatkoztatta, 's arra, hogy magát Svétzia' Királyának alája adja réa állani telyességgel nem akar, hanem a' helyet önnön függetlenségét kívánja fenntartani és védelmezni. Én, mint Norvégia' koronájának legközelebről való örökö-

se, 's a' ki e'szerént arra vagyok határozatva, hogy ennek a' vitéz és hűséges népnek feje legyek, önként való akarattal követem ezt a' szent hívattatást, 's a' Normanus nép' szabadságáért és bátorságáért telyes tehetséggel dolgozni, első kötelességemnek esmerem. Mint az Ország' Régenise, a' melly titulust én azzal az egész jussal, és telyes hatalommal felvészem, a' melyről ő Felsége *VI-dik Frederik* Király lemondott, 's a' mellyet a' nemzet nekem akar adni, azért, hogy a' veszedelem és szükség' idején a' rendetlanséget és szerentsétlenséget az országrol elfordítsam, azon leszek leg nagyobb iparkodással, hogy a' békességet minden Hatalmasságokkal megtarthassam, a' kik a' Norvégiai népnek jussait meg nem sértik. Az ország megvilágosodott 's kiválogatott emberei Aprilis 10-dikére gyülekezzenek össze az *Aggershausi* kerületben lévő *Eichsvoldba*, egy oly országlás' módjának elfogadására, melly a' népnek szabadságát 's a' Státusnak javát telyes és állandó bátorságba helyheztesheti. A' Felséges Isten megáldani és oltalmazni fogja az égyetértő népnek igasságos ügyét az idegen elnyomás ellen, melly a' régi Norvégiában soha nem esmertetett 's ne is esmertessék. — Költ Christianiában Febr. 19-dikén 1814-ben. —,

„*Christian Frederik*.

B é t s.

A' mi valóságos érdemeket mind becsülni tudó, mind megjutalmaztatni kívánó Felséges Urunk, méltóztatott még a' múlt 1813-dik esztendőben, Tekint. *Vidovich György* Királyi Udvarnok Urat, 's Tekint. Békés Vármegyének Ordinarius Vice Ispányát, azon számos érdemeire nézve, mellyeket a' Fels. uralkodó Fejedelem' és a' Magyar Haza' hosszas és hív szolgálatjában magának gyűjtött vala, minden taksa fizetés nélkül, Csász. Kir. Tanátsosi rangra kegyelmesen emelni.